

RNEČI

Dr. lic. knjižničar
Ljubljana

PRAPOR

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo in uprava lista je v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

„RDECI PRAPOR“ velja v Jugoslaviji mesečno 8 K; v zasedenem ozemlju (Primorju) četrtletno 9 lir, v Avstriji, Češkoslovaški, Madžarski in Nemčiji četrtletno 36 igsl. K; v Ameriki polletno 1 dolar.

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Samozvana vlada izdaja uredbe o militarizaciji podjetij. V Bosni žandarmi gonijo rudarje na delo. Besnoba srbsko-hrvaške buržoazije prekaša vse mere. V Beogradu in Zagrebu je bratski proletarijat stopil v generalno stavko. Proletarijat Slovenije! Bodimo pripravljene! Vse strokovne in polit. organizacije naj na shodih protestirajo proti nasilju srbsko-hrvaške buržoazije nad proletarijatom. Sodrugi, pokažite da ste solidarni. Zadeva rudarjev je vaša zadeva.

Vnanjim naročnikom naznamo, da smo danes priložili položnice in sicer z označbo, koliko je kdo zaostal = naročnino, ter jih prosimo, da se teh položnic poslužijo. Vsem onim kateri ne bodo poravnali naročnine, bomo z novim letom ustavili naš list.

Upravništvo.

Kdor je za republiko, ta bo volil E. Kristana in socialdemokratsko stranko.

Malokatera stranka je tako grdo in tako hitro opeharila svoje volilce, kakor naši socialdemokratje dolenske, štajerske in koroške kmete, ki so mislili, da bodo dosegli republiko, če bodo volili Etbina Kristana. Vsakemu še mr-goli pred očmi od neštetihih plakatov, ki so stali stotisočake, s katerimi so soc. patrijotje zasuli vse ceste in steze po Sloveniji in prelepili sleherni vogal kmečkih koč ob času volitev. V teh letakih se je hvalila socialdemokratska stranka in kmečko-delavska zveza kot edina stranka, ki bo izpeljala socialistično republiko. Več tisoč zapeljanih kmetov je dalo na tej podlagi svoj glas za listo socialpatrijotov. Izvoljenih je bilo 6 socialpatrijotov, med katerimi ni niti enega delavca ali kmeta, ampak sami bivši ministri, falirani študentje, skaženi pesniki itd.

Ko se je Ustavotvorna Skupščina sestala, so socialpatrijotje poslali glasovitega »republikanca« Etbina Kristana na kraljevski dvor k regentu, da se ponižno pokloni in izrazi globoko udano t socialdemokratske stranke in kmečko-delavske zveze vladajoči kraljevski hiši. Mi komunisti smo z gotovostjo vedeli, da bodo soc. patrijotje to storili, ni pa tega niti v sanjah mislil dolenski, štajerski in koroški kmet.

Kaj je g. Kristan povedal regentu, se ne ve, ker se je pogovor vršil med štirimi očmi. Zadostovalo pa bo soc. demokratičnim volilcem že to, kar je g. Kristan izjavil meščanskim listom. Rekel je, da socialisti obsojajo rusko komedijo. (To se pravi: so proti delavsko kmečki ruski republiko, če so pa proti svetovnemu in domačemu kapitalizmu, tega g. Kristan regentu ni povedal.) Rekel je nazadnje baje tudi, da »so oni načelni republikanci, niso pa atentatorji« in »za« nove moderne zahteve (socialistično republiko) čas še

ni dozorek. To-le pomeni: Ne bojte se nas, mi smo le načelno bili za republiko za čas volitev, da smo potegnili za nos slovenske kmete, ki bi sicer volili komuniste. V resnici pa smo dobri in mirni ljudje. Radi imamo ministrske stolčke in nobenega kraljestva še nismo podrl. Obenem pa je hotel g. Kristan povedati regentu, da so komunisti atentatorji, ki mečejo bombe na kralje in cesarje in kot taki spadajo, če že na vislice, pa vsaj pod ključ.

V kratkem se bo skazalo, kako kaj mislijo republikanski kmetje o svojih »kraljevsko-republikanskih« zastopnikov, socialdemokratov. Kdor je za republiko, ta voli Etbina Kristana! Kaj ne da?

Pogajanja s stavkojočimi rudarji.

Dne 28. dec. je deželna vlada pozvala delavske zastopnike iz vseh krajev na pogajanja s trboveljsko premogokopno družbo. Pogajanja je vodil v imenu rudarskega glavarstva dvorni svetnik Stergar. Poverjeništvu za soc. skrb je zastopal poverjenik Dolf Ribnikar, notranje poverjeništvu vladni svetnik Šporn, pover. za javna dela svetnik inž. Zajc. Delavstvo je bilo zastopano po delegatih strokovnih organizacij komunistov, socialistov, narodnih soc. in klerikalcev. Na čelu delavskih zastopnikov so bili tajnik s. Petakovič od Saveza rudarskih radnika iz Beograda ter strokovni tajnik s. Hlebec. Trbov. premog. družbo je zastopal njen ravn. g. Skubic, zvezo industrijalcev pa inž. g. Šuklje.

Rudarski poglavar, dvorni svetnik Stergar je podal pregled predhodnih pogajanj in povdarjal, da so se vselej razbila le ob pretiranih in po »njegovem nam razumljivem mnenju« neizvedljivih zahtevah Saveza rudarskih radnika. Radi brezuspešnosti predhodnih pogajanj so rudarji stopili v stavko. V očigled težkim posledicam, ki jih ima stavka na gospodarsko življenje se je vlada čutila primorana, započeti pogajanja, ki naj zblizajo zahteve rudarjev in podjetnikov. Dvorni svetnik Stergar priznava, da so se življenske potrebščine od zadnje pogodbe podražile, čudi pa se, da so rudarji spremenili svoj prvotni minimum plače in da zahtevajo sedaj nov minimum.

Po otvoritvi debate poda besedo s. Petakoviču, ki protestira proti izvajanju g. Stergarja, dokazuje opravičenost zahtev, katerih pa družba sploh ni vzela na znanje, temveč se je po tretji mesec norčevala iz delavstva in mu ponujala smešno nizko povišanje dnevnih 28 vin. ali pa 10% poviška. Zavrača trditve g. Stergarja, češ da bi bili delavci krivi neuspehom pogajanj in ga opozarja na komisijo, ki je bila 20. oktobra sestavljena in poslana v Trbovlje, da se na licu mesta prepriča o stanju rudarjev in določi maksimalne

plače. Vse delo komisije pa se je razblinilo v nič. Ugotavlja, da je vzrok stavki preziranje in neupoštevanje delavskih zahtev od strani centralne in pokrajinske vlade in rudarskega glavarstva. Ta malomarnost in brezbriznost poklicanih organov sta pahnila delavca v stavko. Nadalje kritikuje površno opombo g. Stergarja o draginji in dokazuje, da je imel podjetnik pred vojno od delavca dnevnih 5 K čistega dobička, po vojni pa 100 K, delavec pa rabi za najpotrebnejše življenske potrebščine 152 K, prejme jih pa 51. Ako želi družba, da se bo dvignila produkcija premoga, naj da delavcu dovoljne in močne hrane, da bo vzdrževal svoje fizične moči. Ne razume, zakaj je vlada enim mačeha, drugim mati, zakaj zapostavlja delavstvo v privatnih podjetjih in ga izroča neusmiljenemu izkoriščanju podjetnikov, dočim je ugodila samo zahtevam delavstva državnih rudnikov.

Po daljši debati se je sprejelo kot temelj za nadaljna pogajanja načelo, da naj bo delavec trboveljskega premog. revirja sorazmerno tako plačan kakor delavec državnih premogokopov v Velenju in Zabukovici.

Na predlog poverjenika Ribnikarja se bodo pogajanja nadaljevala v četrtek popoldne. Do tedaj bo komisija iz zastopnikov deželne vlade in premogokopne družbe prejela potrebne podatke od velenjskega premogokopa v svrhu nadaljne razprave, ki ji bodo v informativne svrhe prisostvovala tudi dva zastopnika velenjskega delavstva. Zastopnik trboveljske družbe, ravn. Skubic, si je pridržal pravico, da poda svoje stališče k predlogu o izenačenju prejemkov trboveljskih rudarjev s prejemki velenjskih rudarjev. Izjavil pa je, da je nemogoče zvišati prejemke delavcev, ne da bi se zajedno zvišale cene premogu.

Tako se je končal prvi del pogajanj, ki je pokazal dobro voljo rudarjev, borečih se za svoj obstanek in izhod iz tega obupnega položaja, ki je sedaj jasen vladi in vsej javnosti. Vlada pa naj zastavi svoj upliv in prisili podjetnika, naj se tudi on zadovolji z malenkostno manjšimi profiti in naj ne odira delavstva in konsumentov. Saj jim itak ostanejo še mastni in težki milijoni, čeprav primaknejo par kronic izmučenemu delavcu.

Staroletna bilanca.

Proletarijat Slovenije lahko z mirno vestjo in s ponosno samozavestjo pogleda na preteklo leto. Leto dni nepomirljivega boja z vladajočimi razredi. Po tridesetletni oportunistični vzgoji, ki je kot železen oklep stiskala njegove grudi in mu ni dala, da se razmahne, zapušča proletarijat Slovenije tekom pretečenega leta spolzke oportunistične steze ter stopa odločno in pogumno na pot prave proletarske, razredno-zavedne revolucionarne politike. Zavožen voz ni lahko potegniti iz močvirja. Železno

srajco razvad in navad ni lahko sleči: Bilo je potrebno leto dni brezštevilnih diskuzij, predavanj, shodov, sej, konferenc, sestankov in kongresov, da se proletarski razred izkoplje iz oportunističnega močvirja, kamor ga je zapeljala peščica naivnih, koristolovskih socialpatrijotičnih harlekinov.

In kakor je buržoazija pred 25 leti skušala s terorjem zatreti mlado socialistično gibanje — takrat je bilo ono mladostno-bojevito in zato buržoaziji nevarno — tako je vladajoča buržoazija tekom prošlega leta potom terorja hotela preprečiti ozdravljenje proletarskega gibanja. Pred enim letom so oblasti metale v zapore vsakega, ki se je javno izpovedal kot komunist. Leto dni so oblasti neumorno, zasmehujoč vse svoje zakone, vršile strašen teror nad vstajajočim proletarijatom. Odkar je na Slovenskem proletarski pokret, ni bilo takega nasilja nad proletarijatom kot v prošlem letu. Po navodilih, nasvetih in vzpodbudah socializdajalcev so oblasti neusmiljeno cenzurirale proletarski tisk, plenile majski spis, volilni manifest itd.; ječe še nikoli niso videle toliko politično preganjanih proletarcev kot v prošlem letu. Meščanska razredna sodišča so bila preobložena z ovadbami in političnimi procesi.

Policijski in žandarmerijski pa celo vojaški aparat je bil skoro celo leto zaposlen najbolj s komunističnim pokretom. Tisoči proletarcev, vrženi na cesto, prepuščeni, da njim in njihovim družinam lakota izžene komunistične ideje. Na lačne in gole so streljali na Zaloški cesti... Vse zaman!... Navzlic vsemu terorju je rasel komunistični pokret od dneva v dan, od ure do ure. S prekaljeno razredno zavednostjo, bolj neupogljiv, drzen, pogumen, odločen, požrtvovalen je izšel slovenski proletarijat iz ognja terorja in preganjanj. Buržoazija in njeni socialrenegatski hlapci so osramočeni in osmešeni morali začasno povleči svoje rogove.

V tem svojem boju za obstanek je prejemal proletarski razred Slovenije veliko podporo — moralno in materialno — od srbsko-hrvaškega proletarijata. Po poldrugoletnem rovarstvu peščice social-šovinistov-renegatov, je proletarijat Slovenije izvršil tekom pretečenega leta popolno politično in v glavnem tudi strokovno ujedinjenje. On je postal tekom prošlega leta na ta način član ogromne, mnogomiljonske proletarske mednarodne organizacije — Tretje Komunistične Internacionale. Za proletarijat malih in potlačanih narodov so mednarodne zveze življenske potreba in eden največjih socialpatrijotičnih zločinov je ta, da so proletarijat Slovenije izolirali in iztrgali iz vseh mednarodnih zvez.

Naša Komunistična Internacionala se je tekom prošlega leta silno razširila in okrepila. Sovjetska Rusija — srce Komunistične Internacionale — je preživela najtežjo politično in gospodarsko

krizo, vrgla ob tla Denikina, Vrangela itd., zlomila ofenzivni odpor 20 evropskih vlad in postala veleznačajen mednarodni faktor.

V Nemčiji je proletarijat tekom prošlega leta preživel težke izkušnje. Spomladanski Kappov puč je vržen ob tla s težkimi žrtvami. On je jasno pokazal nemškemu proletarijatu, da ima samo dve izbiri: železna diktatura reakcije — ali pa proletarska revolucija in vzpostavitev diktature proletarijata. Pod utisom te skušnje zapuša milionska nezavisna stranka omahljivo taktiko ter se organsko in načelno združuje s komunistično, v **Združeno Komunistično Stranko Nemčije**.

Po celem svetu se združujejo razredno-zavedne socijalistične stranke v masah s komunističnimi frakcijami in tako so se v prošlem letu položili temelji subjektivnih predpogojev za zmago proletarske revolucije: Enotna Komunistična Internacionala in močne komunistične stranke v vseh deželah.

Objektivne predpogoje nudi v izobilju vedno rastoča svetovna gospodarska kriza. Kriza v produkciji, trgovini in prometu. Bilanca mednarodne buržoazije v prošlem letu je pasivna. Novo leto bo prineslo proletarskemu razredu še večje boje, še večje zmage, buržoaziji nove poraze, nove bankrote.

Zmaga naše proletarske stvari je neizogibna.

Proletarci! Komunisti! Najlepše se oddolžite vaši stranki za Novo leto, če obnovite naročnino za list in ji za darilo dobite vsaj še enega naročnika!

Mesto da plačaš za pol litra vina, kar koristi samo oštirjem, a škodi tvojemu zdravju — naroči sebe in svojega znanca na edini list, ki zastopa interese zatiranega in revnega ljudstva; ki se pogumno in neustrašeno bori za tvoje pravice!

Na Novo leto naj ti bo prvo vprašanje: Sem li obnovil naročnino za »R. Pr.«? Sem li plačal prispevek v politično in strokovno organizacijo?

Le ako boš vestno in takoj izpolnjeval dolžnosti napram sebi in svoji stranki, bo novo leto zate in za tvoj razred

Srečno Novo leto!

Vlada začela s pogromom rudarjev.

Družine štrajkujočih rudarjev v Bosni vržene iz stanovanj. — Centralna vlada donaha naredbo o obsednem stanju v področju, kjer izbruhne štrajk, in o militarizaciji rudnikov.

Sarajevo, 26. dec. Deželna vlada je izdala v sredo preko rudarskih uprav naredbo, da izgube vsi rudarski delavci, ki so stopili v stavko, a se ne vrnejo na delo do 24. decembra, vse pravice, a kolonisti in njihove družine, ki stanujejo v delavskih stanovanjih, izgubijo pravico na stan. Na podlagi te vladine naredbe so se začele na božični dan in nadaljevale čez praznike strahovite represalije od strani oblasti. V Zenici, Kriki in ostalih revirjih so vojaški oddelki, ki so bili poslani tjakaj, udri v rudarska stanovanja in vrgli vse rudarje z njihovim pohištvom in družinami na plano. Vsled hude zime je prišlo za Božič v rudarskih revirjih do pretresljivih prizorov. Položaj rudarskih žen in otrok je obupen, ker so ostali sredi ostre zime goli in bosj na snegu. V nekaterih krajih niso našli niti zasilne strehe niti potrebnega odela in spe poleg ognja na prostem.

Vlada objavlja naredbo proti štrajkom.

Beograd, 26. dec. Ministrski svet je izdal in regent podpisal naredbo proti štrajkom v tem smislu, da se v vseh,

okrožjih, kjer je izbruhnil štrajk ali upor, takoj proglasi obsedno stanje. Nadalje bi se imela v vsch takih slučajih, kjer je izbruhnila stavka, vsa podjetja staviti pod vojno komando, delavce [militarizirati in z njimi naj bi se postopalo kakor z vojnimi obvezanci v času vojne.

Bosanski rudar je bil iz istih vzrokov kakor slovenski njegov sodrug prisiljen stopiti v stavko, ki sta mu jo vsilila brezsrčna samogoltnost podjetnikov in brezbrizna površnost organov, ki bi morala gledati na prste podjetnikom in ščititi brezpravnega delavca pred zločinskimi in nasilnim izkoriščanjem podjetnikov. Jasno pa je in stoji kot na dlani, da so se vsi ti organi postavili v tej koruptni dobi orgij brezobzirnega kapitalizma na stran podjetnikov in prepustili sestradanega, izmučenega, onemoglega rudarja samemu sebi. Rudar se je v tem obupnem položaju, osamljen oprijel poslednje rešilne bilke. Stopil je v stavko. S huronskim vpitjem in vrazjim veseljem je vlada poslala vojaštvo na pomoč podjetnikom. Dasi so stavkujoči rudarji uvedli strogo disciplino in pripravili vse mogoče, da se stavka vrši v miru in redu, je bilo poslano v rudarske revirje nahujskano vojaštvo, ki izvršuje nasilja nad ženami, dekleti otroci in rudarji. A vkljub temu so rudarji obdržali mirno kri.

Ker so kapitalisti vedeli, da se rudar ne da izzvati iz svoje dostojnosti in miru, je začelo bankirsko in podjetniško časopisje vpiti po krvi in nasilstvu nad bednim, mirnim rudarjem. Zahtevalo je militarizacijo rudnikov in proglašenje obsednega stanja. Tudi slovensko časopisje, glasila inozemskih kapitalistov, so pozdravljala in hlastnoželjno pričakovala objave te nasilne naredbe. V Beogradu imamo konstituanto, takozvano ljudsko zastopstvo, ki je meščanskim strankam le nekako strašilo in tešilo za zaslepljeni narod. Kako spoštuje buržoazija to ljudsko zastopstvo, se najjasneje vidi iz pisarjenja njenih časopisov, ki pljujejo na avtoriteto te konstituante in kriče po samovoljnih odredbah vlade, po nasilju in nedolžni krvi. To je drugi dokaz in kričeč slučaj po volitvah, ki trga naši buržoaziji krinko s hinavskega obraza in ki jasno govori, koliko je tem narodnjaškim, meščanskim strankam za narod, njegovo voljo in za državo.

Toda slovenski in bosanski rudarji mirno prenašajo vsa nasilstva, ker so si svesti opravičenosti svojih skromnih zahtev. Zavedajo se opravičenosti svoje borbe, kar pomeni že pol zmage. Ves jugoslovanski proletarijat obsoja krvniška nasilstva domače buržoazije, ki je v službi inozemskih in domačih izkoriščevalcev. Ves jugoslovanski proletarijat zahteva, da se zatre roparsko izkoriščanje našega ubogega rudarja, izkoriščanje in izrabljanje našega človeka po naših in inozemskih kapitalistih.

Ves jugoslovanski proletarijat je pripravljen, da priskoči na moralno in materialno pomoč zatiranim rudarjem.

Naj si zapomni jugosl. buržoazija, da niti obsedno stanje, niti militarizacija podjetij in rudnikov, niti metanje delavskih družin iz stanovanj na sneg, ne sme in ne bo nikdar zlomilo svete borbe rudarjev.

Kmet in delavec ob koncu starega leta.

Tretje leto jemlje slovo v svobodni Jugoslaviji. Kmet in delavec gledata nazaj na pretekla dni in štejeta dobrote in bridkosti minulega leta. Lani ob tem času si nista upala misliti, da bo letos končalo tako klaverno in neugodno za nju oba.

Lansko zimo je kmet popravil orodje in zgodaj spomladi zarezal brazde v njivo. Gnojil in sejalo je, obrezaval trte, škropil in žveplal, žel, mlatil in okopaval. Celo leto se je znojil in postil. Delal je rad in mnogo, ker se je nadejal, da se bo pozimi odpočil v zadovoljnosti in veselju. Pa vse delo in trud ga nista osrečila in razvedrila. Pridelke in živino so mu odnesli mogočni prekupci in špekulantje in vtaknili težak izkupiček v "svoj žep. Kar je prejel kmet v denarju, so mu pogoltnili vedno večji davki, daci, naklade, takse, monopoli itd. S tistim, kar mu je še ostalo, se ni niti toplo oblekel in obul.

Isto je z delavcem. Celo leto je delal po delavnicah, tovarnah, zidal hiše in palače ter ril po zemljo za premožom. Celo leto je gibal z roko po strehah in kletih, po železnicah in cestah, po uradih in šumah in vsepovsod. Prigriznil je vsaki dan toliko, da se ni od slabosti zgrudil na tla. Na Silvestrov dan mu razpada oguljena suknja in palec mu sili radovedno na dan.

Tako se poslavljata kmet in delavec od starega leta in se vprašujeta, za koga sta se mučila celo leto in zakaj ni drugače. Saj imata odprte oči in zdrava ušesa, da ne bi videla nekaj ljudi, ki se prešerno vozijo v kočijah, avtomobilih in na mehkih sedežih po železnicah. Ti žive razkošno in se vsele po zimi v toplih, solčnih krajih, zabavajo v svetlih dvoranah, po leti zehajo v hladni senci pri sveži pijači in sladkem krepčilu. Mar so se tudi ti imenitno odeti in svetlo obuti ljudje znojili in trudili, da žive tako razkošno? Ne in nikdar! To je tista manjšina ljudi, ki pridigujejo kmetu o svobodni domovini, o narodnem vladarju in narodni vojski. To je tista manjšina ljudi, ki ji služi vse meščansko časopisje, ki ji služita cerkev in šola, ki ji služi vojska iz samih kmetskih in delavskih fantov, ki ji služijo vsi žandarji in vsi uradi. Za te ljudi, ki nič ne delajo in vse uživajo, sta garala kmet in delavec (duševni in ročni) celo leto. To je tista manjšina, ki je pred volitvami poslala razno krščene stranke na deželo in v mesta, da preslepijo nezavedne volilce za glasove, da bi jim njihovi poslanci še vnaprej zagurali brezskrbno, razkošno življenje. To je tista manjšina ljudi, ki je strašila kmeta s komunisti, ki je komuniste zapirala in ukazala streljati na bosega in golega delavca. To je tista manjšina, ki ima raj že na zemlji, kmetu in delavcu pa ga obeta na drugem svetu. To je tista manjšina, ki razdružuje kmeta in delavca, da more sama brezskrbno živeti od njunega truda.

Kmet in delavec vidita in čutita to krivico. Zato se zaklinjata na večer Starega leta, da se bosta v Novem letu združila v delu in boju, kakor sta združena v trpljenju. Kajti le skupni boj za ustvarjenje kmetske in delavske države jima more prinesiti lepše življenje, lepše Novo leto in lepše slovo od Starega leta!

Bankrotsivo Jugoslovanske pomorske politike.

Morje, eden najvažnejših gospodarskih virov, je za Jugoslavijo paraliziran vsled brezglave politike naše vlade. Stotine pomorskih kapetanov, tisoči mornarjev in kurjačev je bilo brez kruha in dela. Beda jih je podila iz domovine v Ameriko. Sedaj so jim zaprta še ta vrata in vsi ti tisoči so brez pomoči in dela.

Mornarji so imeli sicer stanovsko organizacijo, navdahnjeno z duhom razrednega miru, brez duha razredne borbe, brez jasno označenega cilja.

Zakaj so ti ljudje ostali brez dela in zaslužka?

Pred vojno so bili za male plače zaposleni pri raznih parobrodskih družbah, ki so po razsulu Avstrije prenehale normalno delovati. Jugoslovanska vlada ni bila sposobna, da takoj organizira ta važni del narodnega gospodarstva. Angleži in zlasti Italijani pa — večji in spretni — so takoj monopolizirali vse bivše avstro-madžarske družbe. Tako je Jugoslavija ostala brez prometa z ostalim svetom, a tisoči mornarjev so ostali brez zaslužka.

Da pokrije to sramoto, je jugoslovanska vlada objavila popis parobrodov, ki so ji pripali po dogovoru v Parizu od 7. septembra. Po številu je teh parobrodov mnogo, in človek, ki se ne razume na te številke in kakovost tega pomorskega materiala, bi mislil, da je g. Trumbič, kot zunanji minister odnesel sijajno zmago. Stvarno pa je ta razdelitev mornarice bivše Avstro-Ogrske monarhije nova sramota naše zunanje politike in težak udarec za našo gospodarsko, pomorsko politiko. Parobrodi, ki jih je prejela Jugoslavija, so najslabši material in trebalo bi dokaj časa, truda in izdatkov, da se nekaj napravi iz teh antantinih drobtinic. Zaradi te zavožene zunanje politike je Jugoslavija docela izpodrinjena iz pomorskega gospodarstva — dočim Anglija in Italija že delajo s polno paro — in stotine družin so brez kruha.

Zapuščenim od vlade in jugoslovanske buržoazije preostaja jugoslovanskim mornarjem samo ta pot, da se organizirajo v čisto razredno organizacijo (slično italjanski marinski federaciji) in da vodijo zajedno z ostalimi razredno zavednimi delavci boj za svoj življenjski obstanek, ako nečejo postati sužnji raznih roparskih pomorskih družb.

Del mornarjev je že prišel do zavednosti in temu naj slede še ostali. Naj bo geslo vseh: Enotna razredna organizacija vseh mornarjev v Jugoslaviji za obrambo svojih interesov in interesov svojih družin.

Poljska na robu prepada.

Vodja poljskih nacionalistov, državni poslanec in predsednik finančnega odseka profesor Glombinski, je nedavno podal žalostno sliko o finančnem in gospodarskem stanju Poljske. Iz njegovih izjavanj posnemamo sledeče podatke:

Gospodarsko stanje poljske države je naravnost obupno. Glavni vzrok vidi Glombinski v birokratizaciji vsega gospodarskega življenja v državi.

Število državnih uradnikov znaša 410.000, ki stanejo državo okoli 19 milijard nemških mark. Tem izdatkom odgovarjajo 3 milijarde vseh državnih dohodkov v letu 1920.

Po optimističnih računih bodo dohodki v letu 1921 znašali 10 milijard mark, izdatki pa 65 milijard.

Poljske železnice imajo mesečno 500 milijonov deficita.

Poljska intendatura si ne more opomoči, dasi razpolaga z velikanskimi krediti. Vojaki na fronti so često polbosi in raztrgani. Med višjimi častniki vlada korupcija in zapravljivost.

V glavnem mestu, Varšavi, imajo uradi na razpolago čez 500 avtomobilov, ki so stali državo v letu 1920 čez 500 milijonov mark in ki se jih poslužuje višje uradništvo, častniki in vojaška odposlanstva za svoje izprehode, ali jih pa posojujejo raznim verižnikom.

Vodilna mesta v uradih so v rokah ljudi, ki nimajo pojma o svojih nalogah. (Kakor pri nas Ribnikar o soc. politiki.)

K tej obupni gospodarski in finančni sliki so precej doprinesli poljski socijalni demokratje, ki so stopili v vlado in jo tudi preje podpirali v boju proti ruskim boljševikom. Sedaj se poljski socijalpatrijotje poslavljajo od vlade in hočejo stopiti v opozicijo. Do tega koraka jih je prisilila nezadovoljnost delavstva in drugih strankinih članov, ki zapuščajo socijalpatrijote in prestopajo v komunistično stranko, katera trpi v Poljski kakor vsepovsod preganjanja in nasilnost meščanskih strank. Da ne izgubi vsega vpliva in delavstva, izstopa sedaj socijalizdajalska stranka iz koalicijske, meščanske vlade v navidezno opozicijo. A tudi ta hinavska maska je ne bo rešila zaslužene kazni in obsodbe poljskega delavstva, ki je pretrpelo dovolj muk in bede vsled zločinske politike socijalpatrijotov, ki so francoskim bankirjem in poljskim magnatom na ljubo gonili poljski narod proti ruskemu delavcu in kmetu. Tudi poljski socijalpatrijotje imajo sebe vredne bratce v slovenskih socijalpatrijotih.

Razredni boji na Španskem in Portugalskem.

Pirenejski polotok, ki se deli na Špansko kraljestvo in Portugalsko republiko, je pozorišče srditih in krvavih razrednih bojev. Sleherni dan izzove neznošna beda in draginja nove štrajke.

Katoliška, »demokratična« in liberalna stranka portugalske buržoazije, ki so po padcu monarhije po letu 1911 sestavljale razne vlade, so praznično dokazale, da delavstvo nima kaj dobrega pričakovati od njih. Zlasti nasilna je poslednja vlada, ki jo podpirajo tudi socijalpatrijotje in katera je hotela poslednje štrajke mornarjev in železničarjev udušiti z militarizacijo.

Še hujši teror uganja buržoazija nad delavstvom na Španskem, kjer je vlada razpustila vse strokovne organizacije. To so organizacije, ki so opustile malomeščansko-anarhistično ideologijo in se pridružile moskovski rdeči strokovni internaciji. Odredba španske vlade o razpustu strokovnih organizacij jasno kaže, kako so razredna nasprotstva na Španskem resno postrežena in kako posega buržoazija po skrajnih sredstvih, da se obdrži na krmilu. Vprašanje je le, če bo Špansko delavstvo mirno sprejelo razpust razredne organizacije.

Ženstvo in politika.

Ženskega vprašanja marsikdo ne razume tako kakor bi ga moral. Človek, ki ni nikdar razmotrival tega problema, si predstavlja, da bo žensko politično delovanje slabo vplivalo na družbo. Če bo žena nastopala v javnosti, če se bo udeleževala shodov in predavanj, bo s tem zanemarjala dom, zanemarjala družino. Tako si predstavlja večina možkih. Drugi pa trdijo, da je žensko gibanje samo hipen, zgrešen pojav med ženstvom ali le delo po senzaciji hrepenečih žena.

Ne prvo, ne drugo ni pravilno, temveč žensko gibanje je posledica današnjih gospodarskih razmer, je plod svetovnega prevrata. Nenaravno bi bilo, ako se ne bi žena, ki je od rojstva do groba odvisna in omalovaževana, predramila po stoletjih iz svojega suženjstva. Ona, ki je mladoletna odvisna od staršev, kot žena od moža, kot vdova od sinov, si želi po svej pravici samostojnosti.

Za osamosvojenje je pa ženi predvsem potrebno, da se politično in strokovno organizira in izobrazila. Na predavanjih v ženskih organizacijah bi se žena izobrazevala strokovno, naučila

bi se boljšega gospodinjstva in uporabe časa. Ne zapravljala bi časa s klepetanjem in obiranjem praznih vsakdanjosti, temveč s čitanjem knjig in časopisov. Gotovo se mož ne bi protivil temu, da bi njegova žena zavzemala isto stališče kakor ga zavzema proletarka, ki ni imela dostopa k izobrazbi. Sedaj je žena navezana samo na dom in nima pojma, kaj se godi okrog nje. Mož, ki se vrne iz službe ne more ž njo razmotrivati važnih dnevnih vprašanj in nejevoljen odide v sebi primerno družbo, da more zadovoljiti svojo vedoželjnost. Žena se doma jezi ali pa nejevoljna smukne k svoji sosedji, da si prežene dolgčas s praznim obiranjem puhlih vsakdanjosti. Tako izgleda dandanes rodbinski življenje, ki bi ga mogla izboljšati žena, ako bi se kulturno dvignila potom ženskih taborov, kjer bi se žena času primerno vzgajala. (Dalje.)

Kaj je storila Sovjetska Rusija za ženo.

Uresničenje komunizma je le mogoče, ako vlada popolna bojna skupnost med možem in ženo, ako so tudi žene voljne in zmožne sodelovati pri zgradbi novega družabnega reda, lepše in boljše bodočnosti. Osvoboditev žene iz gospodarske odvisnosti in od izkoriščevanja izven družine in v družini in s tem tudi osvobojenje iz duševnega hlapčevstva, mora tvoriti najnujnejšo nalogo proletarske države.

Sedmi november 1917, ko so ruski delavci vspostavili diktaturo, znači tudi za ženo prvi korak osvobojenja iz tisočletnega suženjstva. Triletna proletarska diktatura v Rusiji je dala ženam več pravic, več svobod, kakor meščanska vlada v desetletjih.

Ko je zagospodoval ruski proletarijat, spremenil se je naenkrat pravni položaj ženske. Žena je dobila aktivno in pasivno volilno pravico v vse javne ustanove, dobila je pravico do vseh uradnih služb.

Sovjetska država nudi ženam možnost in priliko, da izrabijo te pravice; sovjetska vlada je ublažila gospodarsko odvisnost žene od moža, odpravila je žensko suženjstvo v hiši.

Upeljalo se je splošne delovne šole, ki nudijo vsem dečkom in deklicam brez izjeme isto izobrazbo; ustanovilo se je strokovne šole za delavce in delavke in s tem se skrbi, da se izobrazujejo žene za poklic ravnatoko kakor moški.

Medtem ko so žene v vseh kapitalističnih državah slabše plačane kot moške, čeravno opravljajo isto delo kakor moški, čeravno delajo več časa in čeravno opravljajo celo težje delo kot moški, so v Sovjetski Rusiji upeljane enake plače za ženske in moške. V nobeni državi se ni storilo toliko za materinstvo varstvo. Zadnje tri mesece nosečnosti in prvih dva meseca po porodu dobivajo ruske žene podporo v višini cele plače. Proletarske žene, ki niso delavke ali pa nimajo nikakega zasluga, dobivajo tudi gmotno podporo za čas nosečnosti. Iste določijo po višini krajevnih delavskih plač. Doječe matere uživajo na delu v tovarnah polurni odmor vsake tri ure.

Vse matere dobivajo za prehrano novorojenčka doklado skozi 9 mesecev in razuntega 18 metrov platna za opremo otroka. Vse je urejeno, da delavka, ki je postala mati, lahko opravlja svoje delo, ne do bi škodila otroku ali lastnemu zdravju.

V »Delu« smo že večkrat pisali, kako skrbi Sovjetska Rusija za prehrano, obleko in izobrazbo otrok; naglašali smo tudi, kako ustanavlja Sovjetska vlada otroške vrtce in dome za otroke od 1. do 16. leta. Na tem mestu se hočemo

le omejiti, da opozorimo na olajšave, katere nudi Rusija svojim ženam. Na ta način se jih razbremenuje od skrbi in žrtve in ženam je dana prilika, da se udeležujejo na širšem polju kakor samo v družini in da se izobrazujejo s čitanjem, z obiskovanjem shodov in s sodelovanjem na istih itd.

K tem olajšavam je pripomoglo prav mnogo dejstvo, da se je z diktaturo razvil obsežni sistem ljudskih kuhinj, da ima n. pr. vsak obrat lastno kuhinjo in da delavci in delavke same ustanavljajo in upravljajo te kuhinje, pred katerimi se morajo naše beraške jedilnice naravnost skriti.

Je samoobsebi razumljivo, da niso mogle samo gorinavedene postave in uredbe popolnoma premeniti položaja žene v družbi, da ni mogel iz trpinčene, prezirane domače živali, kar na mah postati svoboden človek. Kakor je osvobojenje delavskega razreda delo delavskega razreda samega, tako mora biti osvobojenje žene iz vsakršne odvisnosti — delo žene same. Potrebno pa je vstrajno in neumorno prosvetno delovanje med ženami, ki naj jih vzgoji v tem smislu. V proletarski državi, ki je stavila vsa izobraževalna sredstva, vse duševne ustanove (šole, tisk, gledališče, kino) v svojo službo, obstajajo čisto druge možnosti za izobraževalno delo med ženami, kakor v kapitalistični državi. Toda najizdatnejše sredstvo ki se ga uporablja v Rusiji, da se osvobodijo ženo iz družinske suženosti in od

osebnih interesov obstoji v »propagandi z dejanjem«. Na vseh poljih družabnega življenja, izobrazbe, kakor vzgoje, bolniške oskrbe kakor ljudske prehrane, pridelovanja in razdeljevanja življenjskih potrebščin, se pritegne žene k delu, da sodelujejo na strani moža, da soodločujejo, da odpravljajo stare nedostatke in da vstvarjajo. In sicer se ne pritegne k delu onih par žen, ki razpolagajo s posebnim znanjem in s posebno izobrazbo, marveč ravno maso neizobraženih, vsled predvojne kapitalistične ruskega režima neukih žen in deklet iz ljudstva.

Lahko nam je dokazati, da morajo ruske žene pod komunistično vlado prenašati bedo in lakot. Toda ravno dejstvo, da je komunistična družba kljub strašnemu položaju, v katerega je pahnil kapitalistični svet mlado proletarsko državo kmetov in delavcev, toliko storila za ženo, veliko več kakor v vseh meščanskih državah, nam kaže, kaj mora prinesiti komunizem ženam, kako se mora razvijati življenje žen, ko pride po vsem svetu — kakor v Rusiji — njih usoda v njihove lastne roke, ko bodo žene delale, se žrtvale za veliko idejo, soodločevale in vladale, s svojimi tovariši o socijalnih in gospodarskih vprašanjih.

Dolga stoletja spolne suženosti so napravila ženo potrpežljivim, vstrajnim. Ti čednosti ji bodele uspešno orožje v boju proti sovražnikom, proti tlačiteljem ženskega spola.

Končni izid volitev v ustavotvorno skupščino.

(Na podlagi uradnega poročila.)

Stranka	Srbija	Bosna in Hercegovina	Hrvaška in Slavonija	Slovenija	Dalmacija	Črna Gora	Vojvodina (Bačka in Banat)	Skupno
Demokrati	56	2	19	3	1	2	10	93
Radikalci	50	11	9	—	1	1	21	93
Komunisti	32	4	7	6	1	4	5	59
Radičevci	—	—	50	—	—	—	—	50
Muslimani	3	24	—	—	—	—	—	27
Ljudska stranka	—	3	3	15	3	—	—	24
Kmetijske stranke	Srbski težaki (Srbija)	14	—	—	—	—	—	14
	Savez težaka (Srbi v Bosni in Hercegovini)	—	12	—	—	—	—	12
	Samostojni kmetje (Slovenija)	—	—	—	8	—	—	8
	Težačka stranka (Hrvatje v Bosni in Hercegovini)	—	7	—	—	—	—	7
	Zemljoradnička stranka (Dalmacija)	—	—	—	—	3	—	—
Seljačka stranka (Vojvod.)	—	—	—	—	—	—	1	1
Socijalisti	—	—	—	6	—	—	3	9
Hrvatska zajednica Republikanci	2	—	—	—	—	2	—	4
Bunjevci in Šokci	—	—	—	—	—	—	4	4
Narodni socijalisti	—	—	—	2	—	—	—	2
Frankovci (Pravaši)	—	—	1	—	—	—	—	1
Liberalci (Ribarac)	1	—	—	—	—	—	—	1
Složni Hrvati (Hrvoj)	—	—	1	—	—	—	—	1
Nezavisen demokrat (Daković)	—	—	—	—	—	1	—	1
Dr. Trumbić	—	—	—	—	1	—	—	1
Skupaj	158	63	93	40	11	10	44	419

Razdelitev po klubih.

Kako se bodo ti poslanci razdelili po klubih, še ni gotovo. Kakor čujemo, je pristopil Črnogorec Marko Daković k demokratskemu klubu, 3 muslimani iz Macedonije pa k radikalcem. 7 Hrvatov bosanske Težačke stranke je pristopilo k Narodnemu klubu, tako da ima ta 11 poslancev. Vse druge samostojne kmetijske stranke so se pa zed-

nile v Zemljoradniškem klubu, ki bi torej štel 38 mandatov. Jugoslovanski klub šteje 28 poslancev (15 Slovencev in 13 Hrvatov. Negotovo je, kam bodo šli nekateri posamezni poslanci, ki so bili izvoljeni brez tovariša: Stojan Ribarac (k radikalcem?), Hrvoj in Frankovec Košutić (k Radiču?), dr. Trumbić in 2 narodna socijalista.

Domače in razno.

Dvojna igra socijal-patrijotov.

Kadar stopajo socijalpatrijotje pred delavstvo, so jim usta polna socijalizma. Kadar je treba besede potrditi z dejanji, pozabijo na delavstvo in v ospredje stopi osebna korist strankinega vodstva in par plačanih eksponentov.

Dočim delavstvo vseh strok z sim-

patijami sledi obupnemu boju sestradanih rudarjev in izjavlja to razpoloženje na shodih in sestankih, igra vodstvo socijalpatrijotov nesramno vlogo dezertarjev delavskega razreda in izdajalcev delavskih koristi.

Rudarsko mezдно gibanje je socijalpatrijotom strgaio hinavsko krinko.

Ozračje je čisto in jasno si stojita nasproti izkoriščevalcu kapitalist in izkoriščani delavec. Kapitalist s polno malho in vsem meščanskim in socialpatrijotskim časopisjem se reži delavcu brez gmotnih sredstev, delavcu, ki ima samo delo in opravičenost svojih zahtev na svoji strani.

Tudi topot skušajo socialpatrijotje kovati zase kapital na račun delavstva, na škodo uspehov opravičene krušne borbe brezpravnih rudarjev. Zlasti topot so socialpatrijotje jasno in hladnokrvno izdali edinstvo in hoteli razklati solidarnost delavstva v boju. Priskočili so na pomoč vladi in podjetnikom z ziončinsko skovanim načrtom, da za ničevu ugodnostjo rudarskih revirjev, brezpomembnih za industrijo in železniški obrat, skušajo zanesti malodušnost v odločni boj rudarjev.

Na neojačenem delu proletarske fronte puščajo sovražnika delavstvu v ledja, da omajajo enotno vrsto v trpljenju in bedi združenih rudarjev. Za kilo koruznega zdroba teptajo pravice izkoriščanih in prezirajo potrebe in zahteve brezpravnih.

Dejstva govore in obtožujejo, zavodno delavstvo naj sodi.

Sodrug in sodružice! Podpirajte naše rudarje v opravičenem boju. Zmaga rudarjev bo tudi vaša zmaga!

✓ **Agitacija na veselici.** Ne bilo bi vredno omenjati zakotne veselice, ki jo je priredilo par socialpatrijotov pod imenom »božičnica« na Štefanov dan v bližini kemične tovarne v Mostah. Ne omenjamo te božičnice morda radi njene »pomembnosti« temveč samo raditega, da nekoli o osvetlamo sredstva, katerih se poslužujejo socialpatrijotje, da rešijo svojo potapljačo ladjo neizogibnega pogina. Ves čas pred veselico je bila družina znanega uskoka, sedaj vnetega socialpatrijota R. na delu, da nafehtari darila za obdarovanje otrok. Do tu je še vse dobro. Toda, milostiva gospa soproga omenjenega uskoka je zahtevala, da se jo pride ponižno prositi za milost, da ga sprejme v seznam tistih, ki jih namerava obdarovati. V seznam pa je sprejemala le take, zlasti na veselici, ki so obljubili, da vstopijo v socialpatrijotsko organizacijo. Če jo je kdo prišel prositi, je najprvo dobil pristopno izjavo v roko in če je to podpisal, je bil milostno sprejet v seznam. Kdor pa tega ni hotel, je dobil kratek in točen odgovor: »Ja, potem pa nimamo nič za vas!« Veselica je bila prirejena od dveh ljudi pod firmo »Svobode.« Vstopnina pa ni bila namenjena za obdarovanje otrok, temveč za nekak »ženski pevski zbor.« Torej vse pride prav, da se izpopolni ogromne vrzeli v socialpatrijotičnih vrstah!

Umor sodr. Zef Ljus Marka.

Skopije, 26. dec. Načelnik džakoviškega okraja je po naredbi moralnega lopova, okrožnega načelnika aretiral s. Zef Ljus Marka 19. novembra in ga imel v zaporu do 2. dec. V noči med 2. in 3. decembrom je bil sodrug Mark umorjen od oblasti na najbolj zverinski način. O tem imamo neizpodbitne dokaze. Eden soudeležencev umora je tudi poročnik Uzelac, ki je po umoru pobegnil v Sarajevo. V pismu obširneje. Dr. Čekič.

Op. Toliko na znanje meščanskemu časopisju, ki je z veseljem in zasmehom poročalo jalov dementi notranjega ministrstva, da je vest o tem zločinu nad nedolžnim sodrugom izmišljotina.

Masaryk in »Napreje«. Predsednik češke kapitalistične republike Masaryk je postal vzor naših socialpatrijotov. Mož, ki nikoli ni bil socialist, ampak meščanski politik, je »Napreju« mero-

dajen glede marksizma. »Napreje« od 27. decembra citira Masaryka. Tako je prav! Sedaj pa citirajte še dr. Tavčarja in Stojana Protiča, tudi iz »Večernega lista« bi se dal vzeti kak citat proti komunizmu.

Mednarodni pregled.

Protiv Amsterdamu.

Finska strokovna zveza prometnih delavcev je z nekaterimi ostalimi strokovnimi organizacijami sklenila, da se zoperstavi pristopu finskih dežel, onih organizacij k amsterdamski Internacijoni.

Belogardistični nabori.

V Nemčiji deluje, podpiran od nemške buržoazne vlade, od nemških imperijalistov in kapitalistov, takozvani kontrarevolucionarni centrum v Berlinu, ki ima nalogo in cilj rovariti proti sovjetski Rusiji. V to svrhu zbira kontrarevolucionarce, natančno preišče njihovo zanesljivost in jih pošilja na Poljsko ali preko Češke in Francoske k poraženi, bivši armadi barona Vrangla ali pa v Sibirijo. Odpošilja jih v majhnih oddelkih, da bi se mogli neopaženo vplaziti na Rusko.

Ta kontrarevolucionarni centrum ima svoje ekspoziture na Poljski, kjer ga podpirajo veleposesniki in cerkveni mogotci, in v Horthyjevi Madžarski, ki ga tudi podpira posvetna in cerkvena gosposka. V Jugoslaviji ima svojo vlado in upravo v širšem obsegu, ki jo vodijo falirani ruski plemenitaši.

Ta aparat, zveza vseh reakcionarcev nemških Viljemovcev, madžarskih krvnikov, poljske šlahte, jugoslovanskih oderuhov in ruskih caristov blati kulturni pokret ruskega naroda in ustvarja bojno razpoloženje proti sovjetski Rusiji.

Menda bo slika te pisane družbe, ki sicer hujska svoje podložne narode drugega proti drugemu, zadostovala našim narodnjaškim znanstvenikom, ki žive v prepričanju, da je komunizem, ki se na Ruskem trudi že tri leta, da si ustvari trdne temelje za svoj obstanek in razvoj, da je ta komunizem otrov nemškega izvora. To je najkrajša in najlažja sodba komunizma in najizčrpnjša obsodba samega sebe.

Izum ruskega delavca.

Moskva, 15. dec. (Rosta.) Ruski tkalec Kacelapenko je izumil mehnično statvo, ki bo po mnenju znanstvenih strokovnjakov vzrevolucionirala tekstilno industrijo.

Poljedelske komune na Ruskem.

Število poljedelskih komun v Sovjetski Rusiji se dnevno zvišuje. Poslednje statistike javljajo, da obstoji 187 komun, 809 združnih in 856 državnih poljedelskih gospodarstev, na katerih je v celoti zaposlenih 740.000 ljudi in ki obsegajo 150.000 desetih zemlje. Ti statistični podatki pa še niso popolni.

Kotlina Donec.

Sovjetska vlada je podvzela energične mere, da preskrbi premogovno in železno industrijo z delavskimi močmi. V to svrhu so odpoklicani rudarski specialisti iz rdeče armade; nadalje je vlada sklenila zbrati in mobilizirati za vpešno delo v rudnikih vse rudarje Sovjetske Rusije.

Prehrambeni položaj Sovjetke Rusije.

Moskva, 22. decembra. Statistične številke prikazujejo, da dobiva sedaj prebivalstvo fiziološko dosti veliko množino hrane, da se zadosti energiji za normalno delo. Novembra in decembra so se razdelile premije v skupni teži 404.000 pudov. 1. januarja se bodo odmerile pre-

mije 650.000 železničarjem, 150.000 mornarjem in 700.000 različnim drugim delavcem. To je porok za urejeno organizacijo dela.

Preganjanje komunistov v Georgiji.

Moskva, 22. dec. Osrednji odbor georgijske komunistične stranke je izdal manifest, v katerem izjavlja, da jih ne more nobeno preganjanje zastrašiti in potlačiti.

Nazadovanje socialpatrijotizma na Finskem.

Helsingfors, 21. decembra. Rezultati občinskih volitev v Helsingforsu so dali desnemu socialistom enega zastopnika več kakor levim socialistom, katerim se je posrečilo dobiti 4 mandate. Levi socialisti so imeli preteklo leto 10.178 glasov, sedaj pa 12.547. Desni socialisti so imeli preteklo leto 16.236 glasov in sedaj 12.567 glasov.

Kamčatka se približuje Sovj. Rusiji.

Moskva, 20. dec. Revolucionarni komite Kamčatke pozdravlja VIII. kongres vseruskih sovjetov z željo skorajšne priklopiteve Kamčatke k Sovjetski Rusiji.

Poljedelstvo v Sovjetski Rusiji.

Moskva, 20. dec. Komisariat za poljedelstvo se peča z nabavo žita za pomladansko setev. »Pravda« prinaša članek, nanašajoč se na tatarsko republiko, kjer je bilo žito najpreje požeto. Eksekutivni komite teh distriktov je sklenil, da morajo poljedelci državna žita oddati v državne žitnice. Ta sklep se je izvršil popolnoma svobodno brez vsakega najmanjšega administrativnega pritiska. Od novembra se izvršuje odajanje čisto avtomatično.

Rosta, Dunaj.

V bližnjem času se odpočne preosnova bivših državnih posestev v okraju Jelsk v kombinirano gospodarsko produkcijo. Istočasno se ji priklopi obdelava sladkorne pese, proizvodnja strojnega olja, živinoreja etc. Po tem sistemu nameravajo tudi v Sev. Ameriki vpeljati gospodarstvo.

Vrangel na Grškem.

Atene, 16. dec. Meščanski listi poročajo, da se je Vrangel ustalil s svojimi četami v Galipoli in Traciji. Od izkrcanih je bilo 10 vojakov postavljenih pred interalirano sodišče z motivacijo, ker so bili v zvezi s Kemal pašo in so bili obsojeni na smrt. Grška vlada se je izjavila za prevzem in prehrano Vranglovcev ter jih misli, kot se sklepa, uporabiti za formiranje novih čet proti Kemal paši.

Zakladi Krime.

»Krasnaja Gazeta« piše med drugimi: Bogastvo osvobojenega Krime obstoja v prvi vrsti na železnih rudahki se razprostirajo 5 do 7 m v globini in so izvrstne rude (60—85%). Tekom vojne so se ti rudniki črpali za dobavo železa tovarnam v Taganrogu, Nikopolu in Katerinpolu. Rude vsebujejo znatne količine mangana in fosforja, ki se rabita za dobavo finih železnih vrst (Martinovo jeklo). Žlindra (Thomas) se uporablja kot izvrstno gnojivo, kar bo velike važnosti za rusko gospodarstvo.

V Keretiju so odkrili bogata nahajališča ognjavarne barvne substance. Pooblaščenec rudniškega vrhovnega sovjeta ing. Tatarov je preiskal rudnike živega srebra pri Azovu. Nahajališče in črpališča se nahajajo na desni strani Dona, pesek te reke je tudi bogat na cinobru. Istotako so zasledili živo-srebrne rudnike v vaseh Krugloje, Werst in Azovskaja.

Lesna industrija Rusije.

»Krasnaja Gazeta« poroča: Zadnji zbor petrograjskih lesnih delavcev je

dokaz o povzdigi lesne industrije. Nekatero panogo so že dosegle stopinjo predvojnega stanja. Tako n. pr. izdelava plutovinastih zamaškov, obličov in raznega mizarskega orodja izdelava furnirjev. Severni gubernatorij obsega že 87 intaktnih tovarnen, 103 parne žage velikega stila. V Sibiriji je nagromadenih približno 8 milijonov hlodov, desk in tramov.

Vprašanje kurjave v Rusiji.

20. novembra je bila ustavljena paroplovba vsled ledu. Železniški transport naftinih produktov traja neprekidno dalje med Petrovskim in Krasnovskem. Tekom plovne sezije 1920 se je pretovorilo po morski poti čez Astrahan 148½ milijonov pudov, z železnicama Krasnovodsk 452.000 pudov in na Petrowsk 1.400.000 pudov. V izvenruska pristanišča se je oddalo 290 tisoč pudov. In prihodnje leto se ustanovi posebna »naftina plovba« s posebnimi ladjami, tako, da se bo izvozilo l. 1921 250 milijonov pudov nafte. V Baku se po računih in mnenju veččakov nahaja 210 in pol milijonov pudov nafte.

Obnova Sovjetske Rusije.

Petrograd. »Izvestja« pišejo: Dela za preskrbo Petrograda z zadostno razsvetljavo in kurjavo se bližajo h koncu. Električna sila se proizvaja v turbinah reke Svirja in Kolchow. Poraba električnega toka je velikanska. Leta 1916 je znašala konsumpcija 500 milijonov hektovratnih ur, za kar je potrebno 60 milijonov pudov premoga. Po načrtu vrhovnega gospodarskega sveta so se postavile ob reki Svirj 3 hidroelektrične postaje. Prva daje 30 000 H. P., druga 110.000 H. P. in tretja 150.000 H. P. V obratu stoji turbine sistema Frensis, ki so v uporabi v Ameriki pri slovečih Niagara Power Falls Co. Stacija ob reki Wolhow daje 30 000 H. P.

KRAJEVNA POLITIČNA ORGANIZACIJA KOMUNISTIČNE STRANKE V LJUBLJANI

sklicuje

v nedeljo, dne 2. jan. 1921 ob 10. uri dopoldne

Javen shod

v veliki dvorani Hotela Union.

DNEVNI RED:

Poročilo naših poslancev.

Sodrug in sodružice! Pridite vsi na shod!

Za tiskovni sklad so darovali:

Zaviršek Ant. 4 K, Strojinc M. 10 K, Justin Čiril 10 K, Neimenovan 12 K, Markelj Fr. 10 K, Vehovec Fr. 6 K, Završan F., Lampič M., po 2 K, Posim J., Ambrožič J., Oblak I. po 20 K, Neimenovan 2 K, Oblak T., Logar A., Stojkovič, Pavšič, Zitzerschlager R., Vesel A., Bernovič Fr., Cerar Karl po 10 K, N. N. 20 K, Fungar 20 K, Žorga Jaka na shodu v Litiji nabral 122 K, Vidic Iv. 11 K, Glavan H., 3 K, Anžlovar 2 K, Sluga Franc 10 K, Mauer A., 64 K, Božič Al. 8 K, Sinkovec Fr., 25 K, Neimenovan 40 K, Dovžan J. 10 K, Vestenek Ugon 10 K, Sitikov Uršula 10 K, Gorenc Ign. in omizje št. 32 v Unionu 40 K. Skupaj 593 K.

Za tiskovni sklad so nabrali v veselju družbi pri sodr. Renčof dne 5 dec. sledeči sodrugi: Ivan Čeč, Pepi Renčof, Alojzij Končar po 20 K, Andrej Podjet, Franč. Podjet, Terezija Orešek, Andrej Orešek, J. Ivančič, Lojze Dolanc po 10 K, Ivan Mervik 4 K in Franc Kolenc 2 K, skupaj 120 K.

Sodrugi Komunisti! Spominjajte se ob vsakem času ob vsaki priliki tiskovnega sklada, ker le s tem podpirate naše edino bojno glasilo »Rdeči Prapor«, edino glasilo zatiranih. Sodrug! Vsak lokal, vsaka gostilna, v katere naj delavci zahajajo, mora imeti delavsko glasilo »Rdeči Prapor«. Tu ga imata samo sodrug Renčof in sodružica A. Križanec. Kdor ni z nami, je proti nam! S komunističnim pozdravom

več Zagorjanov.